

Toruń w Nowej Hanzie

W 1998 roku, podczas 19 Międzynarodowego Zjazdu Nowej Hanzy w Visby (Szwecja), Toruń stał się członkiem Związku Miast Nowej Hanzy. Decyzję w tej sprawie podjęto Walne Zgromadzenie Delegatów tej organizacji, które zgodnie z wielowiekową tradycją ma moc przyjmowania nowych członków. Wniosek toruńskiego samorządu został przygotowany na mocy uchwały nr 715/98.

Historia Torunia w Związku Hanzeatyckim sięga jednak o wiele odleglejszych czasów...

W języku niemieckim słowo "Hanse" pierwotnie oznaczało grupę, wspólnotę, gromadę. Od XIII w. słowa tego używano na określenie wspólnoty podróżujących kupców. Za formalne narodziny właściwej Hanzy uznaje się zjazd w Lubece w 1356 roku. W całej historii Hanzy jej członkami, niekiedy bardzo krótko, było w sumie 200 miast. Trzon organizacji stanowiło jednak - szczególnie w okresie największego rozkwitu Związku, tj. w XIV-XV wieku - około 70 miast.

Toruń należał do grupy miast, które uważane były za członków Hanzy od początku i uczestniczył już w XIII w. w tworzeniu wspólnoty. Po raz pierwszy Toruń zostaje włączony w działania polityczne i organizacyjne Hanzy w 1280 roku. Wówczas to rada Lubeki zapytała rajców toruńskich, czy zgadzają się na przeniesienie kantoru kupców hanzeatyckich z Brugii do Aardenburga. Rola Torunia w historycznej Hanzie polegała przede wszystkim na pośrednictwie handlowym. Z zachodu, głównie z Flandrii importowano sukno, a także sól, wino i korzenie. Na zachód eksportowano zaś pozyskiwane w Prusach i na ziemiach polskich zboże, futra, towary leśne oraz słowacką miedź. W związku ze znaczeniem jakie dla toruńskiego handlu miał obrót suknem aktywność kupców z Torunia w kantorze hanzeatyckim w Brugii była duża. Torunianie aktywnie uczestniczyli w 1347 roku w uchwaleniu statutu kantoru (Jan Rode) a także często zasiadali w jego władzach. Rola gospodarcza Torunia w Hanzie wzrosła w końcu XIII wieku, gdy kupcy toruńscy nawiązali kontakty handlowe ze Słowacją, skąd eksportowali na Zachód miedź.

Toruń bardzo aktywnie uczestniczył w strukturach Hanzy. Na 48 Zjazdów z lat 1356-1403 Toruń wysłał swoich delegatów aż na 40. Toruńscy mieszkańcy aktywnie uczestniczyli także w rokowaniach i pertraktacjach dyplomatycznych prowadzonych przez Hanzę. Na 35 znanych nam poselstw dyplomatycznych Hanzy z lat 1356-1403 mieszczanie z Torunia brali udział w 21.

Dawna, historyczna Hanza przestała istnieć w 1669 roku, lecz jej idee ożyły po ponad 300 latach - w roku 1980, kiedy to w holenderskim mieście Zwolle odbył się pierwszy Zjazd Nowej Hanzy.

O tym jakiego znaczenia nabiera ten Związek dzisiaj w Europie świadczy fakt, że w pierwszym zjeździe wzięło udział 50 miast, a na Zjeździe w Gdańsku w 1997 roku było ich już ponad 100 i liczba ta ciągle się zwiększa.

Toruń jako miasto z tradycjami hanzeatyckimi, nie mógł pozostać poza Związkiem Miast Nowej Hanzy. Pierwszy raz nasze miasto uczestniczyło w 17 Międzynarodowym Zjeździe Nowej Hanzy w Gdańsku w 1997 roku, gdzie na prośbę organizatorów zaprezentowało swój stół z piernikami toruńskimi i innymi słodkościami przygotowanymi w Toruniu, oraz toruńskie wina. Stół toruński zaaranżowany plastycznie przez artystów z Torunia został bardzo życzliwie przyjęty i niejednego odwiedzającego wówczas Halę Oliwii zachęcił do wizyty w naszym mieście. Następnie uczestniczyliśmy w 18 Zjeździe Nowej Hanzy w szwedzkiej miejscowości Visby na Gotlandii, która podobnie jak Toruń należy do elitarnego grona miast wpisanych na Światową Listę Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO. W Visby Toruń prezentował swoje walory - miasta, które warto odwiedzić, na "jarmarku Hanzy", na którym stoisko toruńskie oblegane było przez gości z różnych zakątków świata. Kolejne zjazdy, w których Toruń brał udział to spotkania w Słubicach-Frankfurcie oraz w Turku (Finlandia).

Cele Związku:

- prezentacja przeszłości i współczesności miast Hanzy,
- ukazanie związków miast należących do wspólnoty,
- integracja miast członkowskich, nawiązanie bezpośrednich kontaktów międzyludzkich,
- stworzenie forum wymiany inicjatyw gospodarczych, kulturalnych i turystycznych,
- prezentacja dorobku kulturalnego miast,
- działania na rzecz integracji ludzi zdrowych ze światem osób niepełnosprawnych,
- współpraca organizacji pozarządowych,
- wymiana doświadczeń i współpraca młodych ludzi w ramach.

Związek Nowej Hanzy pozwala lepiej zrozumieć i akceptować odmienności kulturowe, obyczajowe, polityczne i społeczne narodów. Uczy tolerancji i wzajemnego poszanowania. Wzmacnia poczucie demokracji i pozwala korzystać z doświadczeń partnerów. Zbliża mieszkańców wschodniej i zachodniej części Europy.